

Energi- og miljøkomiteen

28.01.2021

Byggevareindustriens innspill om Meld. St. 13, Klimaplan 2021-2030

Byggevareindustriens forening

Byggevareindustriens Forening er en materialuavhengig bransjeforening for et bredt spekter av byggevareprodusenter med ca. 200 medlemsbedrifter. Samlet har bedriftene over 7 000 ansatte og ca. 25 milliarder NOK i årlig omsetning. Byggevareindustriens forening inngår i Byggenæringens Landsforening og NHO- felleskapet.

Byggevareindustrien er generelt positiv til forslagene i meldingen, og vi oppfatter at meldingen er en tydelig marsjordre til alle næringer om å bidra i arbeidet om reduserte klimagassutslipp. I vårt innlegg vil vi fremheve følgende områder.

Digitalisering

En overgang til en mer sirkulær og klimaeffektiv byggenæring vil kreve mer bærekraftige materialer, ombruk og materialgjenvinning. For å dokumentere at bygg og byggematerialer oppfyller kravene, må man vite hva man måler og hvordan. Et betydelig bidrag til en sirkulær byggenæring er derfor at det utvikles et felles system for hvordan egenskapene til byggevarer entydig dokumenteres. Digitalisering, maskinlesbar produktdokumentasjon basert på standarder og felles spesifikasjoner er en forutsetning for å lykkes.

Løsningen ligger i å utarbeide såkalte produktdatamaler, PDT. Byggenæringen arbeider nå med å etablere en forvaltningsorganisasjon for produktdatamaler.

Myndighetene må støtte og delta aktivt i dette arbeidet gjennom å stille krav om maskinlesbar produktdokumentasjon og tilpasse forskrifter (eks.vis DOK/TEK) til de standardiserte produktdatamalene.

Energieffektivisering av eksisterende bygg

Energieffektivisering av eksisterende bygg er viktig både med hensyn til forlenget levetid av byggene samtidig som det vil tilgjengeliggjøre ren konfliktfri elektrisitet til elektrifisering av transport, industri og offshore. Vi er derfor skuffet over at energieffektivisering er tonet ned i mandatet til Enova, noe vi ser resultatet av ved at Enova i mars kutter ut programmer for energieffektivisering av bygg. Dette er ikke i tråd med klimameldingen som angir at det er viktig redusere energibruken for å avgrense behovet for ny kraftproduksjon og inngrep i urørt natur.

Myndighetene må sikre at det foreligger treffsikre virkemidler for energieffektivisering av eksisterende bygninger slik at disse oppnår gode energikvaliteter i den forlengete levetiden. Slik virkemidlene fremstår nå, er ikke energieffektivisering prioritert, noe vi stiller oss svært undrende til.

Klimakrav i Teknisk forskrift

Teknisk forskrift, TEK, er et viktig virkemiddel for hvordan klima skal vektlegges i byggenæringen. Helhetlige klimakrav i TEK, hvor byggevarer inngår vil være et godt virkemiddel til å vurdere byggevarenes betydning i forhold til klima. Kravene må være materialnøytrale, livsløpsbaserte og basert på gjeldende nasjonale og internasjonale standarder. Innretning av kravene, kravsnivå og underliggende hjelpemidler og kompetansebyggende tiltak må utvikles i tett samarbeid med næringen for å sikre tilstrekkelig forståelse og kompetanse for kravene.

Fremtidige krav må fremlegges god tid i forveien for å sikre forutsigbarhet slik at både industrien og resten av byggenæringen får tid til å tilpasse seg.

Strammere klimakrav vil blant annet innebære omlegging av industriprosesser og det er behov for å utvikle nye produkter, løsninger og forretningsmodeller. Hele næringen gjennomgå et kompetanseløft i hvordan klima- og sirkulære krav skal dokumenteres. Digitale hjelpemidler vil være sentrale og disse må utvikles. *Det er derfor viktig at myndighetene følger dette opp med tilpassede virkemidler.*

Sirkulær økonomi

I den delen av meldingen som omhandler bygg, anlegg og eiendom er det fokus på sirkulær økonomi knyttet til byggevarer, der lang levetid, ombruk og materialgjenvinning trekkes frem som ønskede tiltak. Norsk byggevareindustrien vil fortsette å utvikle produkter med lang levetid og høy kvalitet som er tilpasset materialgjenvinning og eventuelt ombruk når dette er formålstjenlig. Videre vil byggevareindustrien bidra til at nødvendig dokumentasjon foreligger i digitalt format slik at sporbarheten til produktene sikres til senere bruk.

Videre fremheves det behovet for å ombruke tidligere byggevarer. Her ønsker vi å presisere at egenskapene for slike ombrukte byggevarer må være tilfredsstillende dokumentert som et underlag for å vurdere at tekniske krav er oppfylt.

Myndighetene må derfor fremskaffe rutiner og krav knyttet til dokumentasjon av ombrukte byggevarer som sikrer helse, miljø og sikkerhet inkl. tekniske egenskaper knyttet til bruk av slike byggevarer, samtidig som EUs krav til omsetning av byggevarer er tilfredsstillt.

Industri i ikke-kvotepliktig sektor

Byggevareindustrien har forståelse for at økte CO₂-avgifter er et sentralt virkemiddel for å redusere klimagassutslippene innen ikke-kvotepliktig sektor. Opptrapping av CO₂-avgiften utover kvotepris vil gi ikke-kvotepliktig eksportindustri en stor konkurranseulemp, både sammenlignet med kvotepliktige bedrifter og konkurrenter i Europa som ikke betaler klimakvoter og har lav/ingen CO₂-avgift. Dette er svært uheldig.

For ikke-kvotepliktig industri vil rett virkemiddel være en klimaavtale mellom industrien og myndighetene, der industrien forplikter seg til konkrete utslippsreduksjoner, kombinert med at CO₂-avgiften trappes opp til å følge kvoteprisen, men ikke overstiger denne. Opptrapping av CO₂-avgiften må følge en forutsigbar og langsiktig plan og være basert på en klimaavtale. En klimaavtale og opptrappingsplan må ivareta industriens konkurransekraft og se hen til hvordan klimagassutslipp fra industri prises i andre EU-land.

Videre er det viktig at Enova likebehandler støtte i reduksjon i kvotepliktige og ikke-kvotepliktige utslipp.

Transport

Byggenæringen er transportintensiv, og for å nå målene er det en forutsetning at *staten tar ansvar for infrastruktur (veinett, jernbane) som gjør det mulig for bedriftene å effektivisere transporten. Tiltak for infrastruktur burde fremkomme tydeligere i klimameldingen.*

I 2020 etablerte 19 organisasjoner med NHO i front har Grønt Landtransportprogram der hovedmålet er å bidra til å realisere myndighetenes mål om å halvere klimautslippene fra sektoren innen 2030, og teknologimålene vedtatt i NTP. KLD bidrar med oppstartsmidler med støtte slik at initiativet kan realiseres. *Det er viktig at videre delfinansiering følges opp i Revidert nasjonalbudsjett for 2021 og i statsbudsjettet i 2022.*

Med vennlig hilsen
Byggevareindustriens forening

Jøns Sjøgren
Adm. direktør